

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอบ้านนาสาร

1. ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอบ้านนาสาร

อำเภอบ้านนาสาร เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 18 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 10 องค์การบริหารส่วนตำบลกับหนึ่งเทศบาล คือ เทศบาลเมืองนาสาร ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 853 ตารางกิโลเมตร

1.1. อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านนาเคิม อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2. ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอเป็นที่ราบสูง มีภูเขาและเทือกเขาสลับซับซ้อน (เทือกเขาหลวง) และเป็นเขตแดนระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากภูเขาสลับซับซ้อนทำให้มีลำธารหลายสายสำคัญที่มีน้ำผ่านตลอดปี คือ คลองฉวาง คลองลำพูน ไหลลงสู่มแม่น้ำตาปี ส่วนทางด้านตะวันตกของอำเภอมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มติดกับแม่น้ำตาปีจึงทำให้เกิดน้ำท่วมในเขตตำบลควนศรีและตำบลท่าชี สำหรับพื้นที่ทั่ว ๆ ไปเป็นลูกคลื่นลาด ถึงลาดชัน ประมาณ 2-10% มีแร่ธาตุที่สำคัญได้แก่ ดินบุก ิิปซั่ม วุลแฟรม และมอลเคลย์

1.3. ภูมิอากาศ

ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม อากาศมี 3 ลักษณะ คือ

- อากาศร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม
 ฝนตก เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม
 อากาศเย็น เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนกุมภาพันธ์

1.4. เขตการปกครอง

อำเภอบ้านนาสาร แบ่งการปกครองตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นตำบล 10 ตำบล และหมู่บ้าน 65 หมู่บ้าน ดังนี้

1. ตำบลควนศรี	8 หมู่บ้าน	2. ตำบลพรุพี	7 หมู่บ้าน
3. ตำบลคลองปราบ	5 หมู่บ้าน	4. ตำบลท่าชี	6 หมู่บ้าน

5. ตำบลน้ำพุ	6 หมู่บ้าน	6. ตำบลทุ่งเตา	5 หมู่บ้าน
7. ตำบลทุ่งเตาใหม่	8 หมู่บ้าน	8. ตำบลควนสุบรรณ	7 หมู่บ้าน
9. ตำบลลำพูน	7 หมู่บ้าน	10. ตำบลเพิ่มพูนทรัพย์	6 หมู่บ้าน

การปกครองท้องถิ่น

มีเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองนาสาร

มีองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควนศรี	2. องค์การบริหารส่วนตำบลพรุพี
3. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองปราบ	4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชี
5. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ	6. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเตา
7. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเตาใหม่	8. องค์การบริหารส่วนตำบลลำพูน
9. องค์การบริหารส่วนตำบลควนสุบรรณ	10. องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มพูนทรัพย์

1.5. ประชากร

อำเภอบ้านนาสารมีประชากรทั้งหมด 67,674 คน ชาย 33,538 หญิง 34,136 คน มีครัวเรือนจำนวน 16,843 ครัวเรือน อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 19,420 คน ชาย 9,678 คน หญิง 9,742 คน มีครัวเรือนทั้งหมด 5,370 ครัวเรือน (สถิติปี 2546)

1.6. การประกอบอาชีพ

1. อาชีพหลัก ประชาชนในอำเภอบ้านนาสารมีการประกอบอาชีพหลายสาขาอาชีพ เช่น ทำการเกษตร รับราชการ ค้าขาย นักธุรกิจ ฯลฯ แต่อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม

2. อาชีพรอง มีประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่างในคราวเดียวกัน เช่น รับราชการกับการเกษตร นักธุรกิจกับการเกษตร ค้าขายกับการเกษตร

ฉะนั้นโดยภาพรวมแล้วอาชีพเกษตรกรรมจึงเป็นอาชีพหลัก อาชีพรอง คือ ค้าขาย นักธุรกิจ นักกฎหมาย เป็นต้น

1.7. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากรายงานประจำปี 2546 พบว่าอำเภอบ้านนาสารมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวหลายประการ ประกอบด้วย

1.7.1. สาธารณูปโภค

อำเภอบ้านนาสารมีระบบสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวก และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนค่อนข้างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากการพัฒนาตามนโยบายของรัฐและความร่วมมือของประชาชนองค์กรเอกชนต่าง ๆ มีกระจายทั่วไป เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีดังต่อไปนี้

1.7.1.1. การคมนาคม

1. ทางหลวงแผ่นดิน จำนวน 3 สาย ได้แก่ หมายเลข 4009, 41,4001
2. สถานีรถไฟ จำนวน 4 สถานี
3. ทางหลวงชนบท จำนวน 40 สาย
4. ถนนลูกรังเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน จำนวน 96 สาย

1.7.1.2 ไฟฟ้า

มีสถานีจ่ายไฟฟ้า จำนวน 1 แห่ง

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	12,355 ครัวเรือน
จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้	824 ครัวเรือน
รวมทั้งหมด	13,978 ครัวเรือน

1.7.1.3. ประปา

การประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง

การประปาหมู่บ้าน จำนวน 30 แห่ง

ปริมาณผลผลิต 16.02 คิว / จำนวนผู้ใช้น้ำ 1 คน

ความต้องการใช้น้ำระดับ 0.457 ลูกบาศก์เซนติเมตร / คน / วัน

1.7.1.4. โทรศัพท์

จำนวนเลขหมายโทรศัพท์	จำนวน 1,656 เลขหมาย
จำนวนครัวเรือนที่ใช้	จำนวน 2,966 ครัวเรือน
ความต้องการใช้โทรศัพท์	จำนวน 3,568 ครัวเรือน

1.7.1.5. การสื่อสารและโทรคมนาคม

1. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 2 แห่ง
2. สำนักงานบริการโทรศัพท์ จำนวน 1 แห่ง

1.7.1.6. แหล่งน้ำ

1. บ่อบาดาล	จำนวน 112 บ่อ
2. บ่อน้ำตื้น	จำนวน 4,820 บ่อ
3. สระน้ำ	จำนวน 126 แห่ง
4. ฝาย / ทำนบ / พนังกั้นน้ำ	จำนวน 33 แห่ง

1.8. ด้านเศรษฐกิจ

ราษฎรในอำเภอบ้านนาสารส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ประกอบอาชีพ ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เป็นอาชีพหลัก มีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชอายุสั้น เช่น ถั่วฝรั่ง มันจีหนุ เป็นอาชีพเสริม

1. รายได้รวมเฉลี่ย / คน / ปี	ประมาณ 21,100 บาท
2. รายได้รวมเฉลี่ย / ครอบครัว / ปี	ประมาณ 27,000 บาท

1.9. การเกษตร

อำเภอบ้านนาสารมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 221,425 ไร่ โดยพื้นที่ทำการเกษตรมีทั้งการปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ โดยส่วนใหญ่พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรปีละหลายล้านบาท จากข้อมูลด้านการเกษตรปี 2546 พบว่าจำนวนพืชที่ปลูกหลัก ๆ มี 7 ชนิด คือ ยางพารา ทุเรียน ลองกอง เงาะ ไร่เรียน มังคุด ปาล์มน้ำมัน และข้าวนาปี นอกจากนี้ มีพืชบางชนิดที่เกษตรกรปลูกค่อนข้างน้อย นั่นคือ ลางสาด สะตอ มะพร้าว ส้มโชกุน สละ กาแฟ ส้มโอ และสะเคาเทียม ถึงแม้ว่าพืชเหล่านี้มีต้นปลูกน้อยแต่สร้างรายได้ให้กับผู้ปลูกเป็นจำนวนมากอย่างเช่น ลางสาด ส้มโชกุน และสละ นอกจากการปลูกพืชแล้ว เกษตรกรบางรายยังทำการประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์โดยมีทั้ง สัตว์ปีก สุกร วัว และปลา ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลของพืชเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

1. ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ มีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับหนึ่งของอำเภอบ้านนาสาร ประมาณ 171,037 ไร่ โดยมีผู้ปลูกจำนวน 6,778 ครัวเรือน ปัจจุบันผลผลิตจากยางพาราประมาณ 55,373.5 ตัน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารประมาณ 2,601,462,750 บาทต่อปี

2. เงาะ ไร่เรียน

เงาะ ไร่เรียนของอำเภอบ้านนาสาร เป็นเงาะพันธุ์ที่ดีที่สุดของประเทศไทย มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักของคนทั้งประเทศและต่างประเทศ เพราะมีรสชาติหวานหอม กรอบ ล่อน อร่อย มีแหล่งกำเนิดที่โรงเรียนนาสาร โดยนาย เค ห่วง ชาวปีนัง เดินทางมาทำเหมืองแร่และนำพันธุ์เงาะมาปลูกด้วยเมล็ด (ปัจจุบันเงาะพันธุ์นี้ที่ปีนังไม่มีแล้ว) ที่ข้างบ้านพัก เมื่อเลิกกิจการเหมืองแร่ได้ขาย บ้านพักให้กับกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยนั้นชื่อกระทรวงธรรมการ) เมื่อปี 2479 หลังจากนั้นบ้านพักได้ถูกปรับปรุงเป็นโรงเรียนชื่อว่า “โรงเรียนนาสาร” และเมล็ดเงาะที่นายเค ห่วง ปลูกนั้น เติบโตติดดอกออกผล จำนวน 4 ต้น มีอยู่เพียงต้นเดียวที่มีรสชาติหวานหอม กรอบ และอร่อย นั่นคือที่มาของเงาะพันธุ์โรงเรียนนับเป็นพืชเศรษฐกิจของเมืองนี้ ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกเงาะประมาณ 26,902 ไร่ มีผู้ปลูกจำนวน 4,264 ครัวเรือน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารประมาณ 132,957,400 บาทต่อปี

3.ทุเรียน

เป็นพืชเศรษฐกิจที่เริ่มปลูกมาได้ไม่นานนัก แต่เป็นพืชที่เกษตรกรให้ความสนใจและขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้นทุกปี ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกประมาณ 4,425 ไร่ มีผู้ปลูกจำนวน 1,250 ครัวเรือน ซึ่งสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารประมาณ 51,552,700 บาทต่อปี

4. มังคุด

มังคุดจะให้ผลผลิตช้า แต่เกษตรกรก็นิยมปลูกมากขึ้น และมีแนวโน้มจะขยายเนื้อที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากผลผลิตมังคุดตลาดต้องการสูง ส่งจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 2,503 ไร่ มีผู้ปลูกจำนวน 943 ครัวเรือน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรประมาณ 12,472,498 บาทต่อปี

5. ลองกอง

ลองกองเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยมีพื้นที่ปลูกประมาณ 3,066 ไร่ มีผู้ปลูกจำนวน 1,085 ครัวเรือน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารประมาณ 89,164,800 บาทต่อปี ซึ่งเป็นพืชที่สร้างรายได้เป็นอันดับสามของพืชเศรษฐกิจของอำเภอบ้านนาสาร

6. ปาล์มน้ำมัน

เป็นพืชที่มีพื้นที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 4,490 ไร่ มีผู้ปลูกจำนวน 209 ครัวเรือน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารประมาณ 18,021,900 บาทต่อปี

7. ข้าวนาปี

การทำนาข้าวที่ผ่านมาได้ผลพอสมควร เนื่องจากฝนตกตามฤดูกาล มีน้ำเพียงพอในการทำนา แต่ปัจจุบันฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล บางปีทั้งช่วงระยะเวลาหลายเดือน ทำให้นาข้าวได้รับความเสียหาย การทำนาในอำเภอบ้านนาสารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น และสามารถทำนาได้ในพื้นที่ ซึ่งมีระบบชลประทาน ปัจจุบันพื้นที่นาบางส่วนทิ้งไว้ให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า แต่ในบางพื้นที่ก็เปลี่ยนสภาพจากการทำนาเป็นทำสวนผลไม้ซึ่งให้ผลดีกว่า สำหรับตำบลที่มีพื้นที่เหมาะแก่การทำนามากที่สุด ได้แก่ ตำบลท่าชี พื้นที่ปลูกประมาณ 89 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 26.7 ตันต่อปี

นอกจากนี้ในปัจจุบันได้มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่เพิ่มขึ้น ประกอบด้วย

1. ส้มโชกุน พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตตำบลเพิ่มพูนทรัพย์ และมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. สละ ยังมีการปลูกไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่ปลูกอยู่ในเขตตำบลคลองปราบ และบริเวณใกล้เคียง

1.10. ปศุสัตว์

ราษฎรของอำเภอบ้านนาสารที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ บริเวณนอกเขตเทศบาลประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ แพะ

1.11. อุตสาหกรรม

การประกอบการอุตสาหกรรมในอำเภอบ้านนาสาร มีหลายประเภทและนับเป็นกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง ซึ่งจำแนกออกได้ดังนี้

1.11.1. อุตสาหกรรมโรงงานยางพารา เป็นอุตสาหกรรมที่ดั่งขึ้นเพื่อรองรับผลผลิตจากยางพารา ซึ่งเป็นพืชที่ปลูกมากในอำเภอบ้านนาสาร

1.11.2. อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อำเภอบ้านนาสารมีแร่หลายชนิด แร่ที่ทำมากที่สุด คือ ยิปซัม

1.11.3. โรงงานอบยางผึ่งแห้ง ของกลุ่มเกษตรกรทำสวนยางพารานาสาร ดำเนินการรวบรวมน้ำยางสดของสมาชิก มาทำเป็นยางแห้ง ส่งจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน

อำเภอบ้านนาสารมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการทั้งหมดจำนวน 19 แห่ง ดังนี้

ตำบล	จำนวนโรงงาน (แห่ง)
ควนศรี	1
พรุพี	8
คลองปราบ	5
น้ำพุ	3
ทุ่งเตาใหม่	1
ควนสุบรรณ	2
เทศบาลเมืองนาสาร	4

1.12. ด้านสังคม

1.12.1. การศึกษา

การศึกษาในอำเภอบ้านนาสารจัดอยู่ในระดับที่ดีมาก เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน กระจายอยู่ทั่วทุกตำบล โดยสามารถจำแนกจำนวนสถาบันออกเป็นของรัฐและเอกชน ได้ดังนี้

- 1) สถาบันการศึกษาของรัฐ จำนวน 44 แห่ง
- 2) สถาบันการศึกษาของเอกชน จำนวน 4 แห่ง

โดยจำแนกจำนวนของโรงเรียนออกเป็นระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

- 1) โรงเรียนระดับอนุบาลมีจำนวน 3 แห่ง โดยมีครูทั้งหมด 23 คนและมีนักเรียนทั้งหมด 426 คน
- 2) โรงเรียนระดับประถมศึกษามีจำนวน 37 แห่ง มีครูทั้งหมด 370 คนและนักเรียนทั้งหมด 6,657 คน
- 3) โรงเรียนระดับมัศึกษามีจำนวน 8 แห่ง มีครูทั้งหมด 256 คน และนักเรียนทั้งหมด 5,251 คน

1.12.2. สายสัมพันธ์ของคนในสังคม

1.12.2.1. ครอบครัว มีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็กและปานกลาง สมาชิกในครอบครัวเมื่อสมรสแล้วจะแยกครอบครัว พ่อแม่จะมอบทรัพย์สินให้เพื่อเป็นทุนในการก่อสร้างตัว และจะคอยติดตามดูแลทุกข์สุขให้ความอบอุ่นแก่บุตรหลานตลอดไป ลักษณะอีกประการหนึ่งคือ ภรรยาและบุตรจะให้ความเคารพนับถือสามีและพ่อในฐานะหัวหน้าครอบครัว มอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้นำสำหรับทุกคน

1.12.2.2. ภายในหมู่บ้าน ยังยึดหลักพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีอะไรก็แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทั้งในยามปกติและในโอกาสที่มีงานบุญและประเพณีต่าง ๆ ทุกคนซึ่งอยู่ในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติอยู่แต่เดิมจะร่วมแรงร่วมใจและให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นแกนนำ

1.12.2.3. ภายนอกหมู่บ้าน แม้ว่าจะอยู่คนละหมู่บ้าน แต่ด้วยอิทธิพลไมตรีอันดีงาม ประชาชนก็จะยินดีต้อนรับผู้ที่ไปมาหาสู่ระหว่างหมู่บ้าน หรือที่มาจากภายนอกหมู่บ้านเป็น อย่างดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนคนในหมู่บ้าน

1.13. การสาธารณสุข

จากการขยายตัวด้านเศรษฐกิจและสังคมในอำเภอบ้านนาสาร ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้โครงสร้างต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขซึ่งรับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน มีขนาดและจำนวนเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีสถานพยาบาล บุคลากร และความพร้อมพื้นฐาน ดังนี้

1. โรงพยาบาลขนาด 60 เตียง	จำนวน 1 แห่ง
2. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	จำนวน 1 แห่ง
3. สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	จำนวน 12 แห่ง
4. หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง	จำนวน 1 แห่ง
5. สถานพยาบาลของเอกชน	จำนวน 4 แห่ง
6. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน 5 แห่ง
7. แพทย์	จำนวน 4 คน
8. ทันตแพทย์	จำนวน 4 คน
9. เกษีกร	จำนวน 3 คน
10. พยาบาล	จำนวน 56 คน
11. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	จำนวน 58 คน
12. เจ้าหน้าที่อื่น ๆ	จำนวน 54 คน
13. อาสาสมัครสาธารณสุข	จำนวน 757 คน
14. อัตราการมีและใช้ส้วมราคน้ำ	ร้อยละ 100
15. หอกระจายข่าว	จำนวน 64 แห่ง
16. อัตราส่วนระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย	แพทย์ 1 คน/ผู้ป่วย 14,700 คน

1.14. การรักษาความสงบเรียบร้อย

1. สถานีตำรวจภูธรอำเภอ จำนวน 1 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านนาสาร
2. สถานีตำรวจภูธรตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรตำบลท่าชี

1.15. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.15.1. แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอบ้านนาสารมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

- 1) แม่น้ำตาปี พื้นที่ได้รับประโยชน์ 64,723 ไร่ จำนวน 2,294 ครอบครัว
- 2) คลองฉวาง พื้นที่ได้รับประโยชน์ 405,258 ไร่ จำนวน 9,127 ครอบครัว
- 3) คลองลำพูน พื้นที่ได้รับประโยชน์ 142,632 ไร่ จำนวน 2,623 ครอบครัว

แหล่งน้ำเหล่านี้สามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปีนอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำที่นำมาใช้ได้บางฤดูกาล ได้แก่ คลองหยา คลองกงลำ คลองเหยียน คลองหนอง คลองมู๊ย คลองหา คลองวังช้าง คลองนกไข่ คลองพรัง คลองสุญ คลองพังปูน คลองขรม ห้วยน้ำขุ่น ห้วยนาบอน เป็นต้น

1.15.2. ป่าไม้

ป่าไม้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตมนุษย์และสัตว์ ปัจจุบันป่าไม้ได้ถูกทำลาย เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่า และการขยายพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนตัว อำเภอบ้านนาสารมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 2 แห่ง คือ ป่าสงวนบ้านนา เตียนซา และคลองน้ำเฒ่า แห่งที่ 2 คือ อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอบ้านนาสาร อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอเวียงสระ มีเนื้อที่ทั้งหมด 425 ตารางกิโลเมตร หรือ 265,625 ไร่ ซึ่งบางพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมลงมาก สาเหตุจากการขยายพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ซึ่งทางกรมป่าไม้ได้จัดสรรที่ดินให้เกษตรกรโดยออก ส.ท.ก. เพื่อเป็นที่ทำกินบางส่วน สำหรับที่เหลือจะพิจารณาหารูปแบบการพัฒนาการใช้ที่ดินให้เหมาะสมต่อไปในอนาคต

1.15.3. ดิน

ลักษณะพื้นที่อำเภอบ้านนาสารมีทั้งที่ราบสูงถึงที่ราบต่ำ และที่ราบต่ำบางส่วนถึงที่ราบลุ่ม สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว และดินร่วนเหนียวปนทราย หน้าดินลึกมาก เหมาะแก่การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น บางส่วนในบริเวณที่ราบลุ่มความอุดมสมบูรณ์ต่ำเหมาะแก่การปลูกข้าว

1.15.4. แร่ธาตุ ได้แก่

อำเภอบ้านนาสารมีพื้นที่ที่เป็นแหล่งของแร่หลายชนิด เช่น แร่ดีบุก แร่ลูแฟรม แร่มอลแคย์ และแร่ยิปซัม โดยเฉพาะแร่ยิปซัมเป็นแร่ที่มีมากในท้องที่อำเภอบ้านนาสาร ทำรายได้มากมายจากการส่งออกนับเป็นทรัพย์สินในดินที่สำคัญอย่างหนึ่งของเมืองนาสาร

2. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอบ้านนาสาร

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้อำเภอบ้านนาสารมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวชมความงามของธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการต่อสู้และการดำเนินชีวิตของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย โดยมีคำขวัญประจำอำเภอว่า “เงาะ โรงเรียนชื่อเพ็ญ รวยเหมือนแร่ แต้น้ำผึ้ง น้ำทิพย์ปลาเม็งยำ เลิศล้ำผ้า เพลินตาน้ำตกสวย งดงามด้วยอุทยาน ” โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายลักษณะ ดังนี้

2.1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

2.1.1 อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น

อุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอบ้านนาสาร อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบชื้น มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด และมีจุดเด่นตามธรรมชาติที่สวยงาม เช่น หน้าผา ถ้ำ น้ำตก ตลอดจนมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์การสู้รบที่เหลืออยู่ เช่น ค่าย บังเกอร์ อุโมงค์ มีเนื้อที่ประมาณ 265,625 ไร่ หรือ 425 ตารางกิโลเมตร

ประวัติความเป็นมา

เดือนมกราคม พ.ศ. 2526 กองอุทยานแห่งชาติได้รับแจ้งจาก นายทวี พูนผล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 (เกาะเตน) ตำบลดงลิงงาม อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ นายไพฑูริย์ เสวตมาลานนท์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ที่บริเวณเขาช่องช้าง อำเภอบ้านนาสาร มีน้ำตกขนาดใหญ่หลายแห่งสวยงามมาก กองอุทยานแห่งชาติจึงได้ทำการสำรวจเบื้องต้น ประกอบด้วยสำนักงานป่าไม้เขต สุราษฎร์ธานี ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0714 (สฎ)/2041 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2526 ส่งรายงานผลการสำรวจน้ำตกเหมืองทวด ตั้งอยู่ที่บ้านเหมืองทวด หมู่ที่ 2 ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีความสวยงามตามธรรมชาติ โดยขอให้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ต่อมาสภาตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร ได้มีหนังสือลงวันที่ 28 มกราคม 2530 ผ่านนายพาสกร จรุงรัตน์ และ นายสิทธิพร โพธิ์เพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหนังสือลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2530 ถึง พลเอกหาญ ลีนาพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้ทางราชการสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร ได้จัดตั้งอุทยานแห่งชาติขึ้นในท้องที่บ้านปลายน้ำเหนือ หมู่ที่ 1 ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสารซึ่งมี “น้ำตกหนานคาดฟ้า” ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ กรมป่าไม้จึงได้มีคำสั่งที่ 492/2530 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2530 ให้ นายสมควร หิรัญสาถิ เจ้าพนักงานป่าไม้ 4 ไปทำการสำรวจเบื้องต้นบริเวณป่าสงวนแห่งชาติคลองน้ำเฒ่า ท้องที่ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และในพื้นที่อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ปรากฏว่า ในบริเวณดังกล่าวมีสภาพพื้นที่สวยงามและมีจุดเด่นทางธรรมชาติหลายแห่ง ตลอดจนมีประวัติศาสตร์การสู้รบกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในอดีตมา เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ตามรายงานผลการสำรวจลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2530 กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติได้เริ่มขึ้นขึ้น โดยนำชื่อของ “ยุทธการได้ร่มเย็น” มาเป็นมงคลนามของอุทยานแห่งชาติแห่งนี้

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แล้ว ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมด 265,625 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าชายหาด ป่าดิบประดู่ และป่าคลองน้ำเฒ่า ในท้องที่ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ ตำบลทุ่งเตา ตำบลลำพูน ตำบลพรุฬห์ อำเภอนาสาร และตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 245 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2534 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 73 ของประเทศไทย¹

¹ <http://www.dnp.go.th/parkreserve/asp/style1/default.asp?npid=115&lg=1>

ลักษณะภูมิประเทศ

มีสภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ มีความยาวประมาณ 40 กิโลเมตร จากทิศเหนือในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีจรดทิศใต้ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ราษฎร์ในเขตอำเภอบ้านนาสารและอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยเขาโคกงาย เขาขุนห้วยสิทธิ์ เขาไทร เขาฉนวนเต่า เขาไม้ไผ่ เขาเหล็ก เขาหนานเตย เขาคีรีหลน เขาลา เขาพรุก้า เขาปลายหน มียอดเขาสูงสุดคือ ยอดเขาหนอง สูงประมาณ 1,530 เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร มีลำคลองที่สำคัญหลายสาย เช่น คลองฉวาง คลองลำพูน คลองกิ่งยาว คลองแกระ คลองตาเพชร คลองกงเสียด เป็นต้น ในพื้นที่ด้านทิศตะวันตกมีภูเขาหินปูนกระจายอยู่บางส่วน โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเกิดเป็นถ้ำที่สวยงามน่าพิศวง

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น โดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของพื้นที่ในแต่ละช่วงของปีเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ และมีค่าเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 26 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนรายปีไม่น้อยกว่า 1,600 มิลลิเมตรโดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายน ช่วงเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุด คือ เดือนกุมภาพันธ์

พรรณไม้และสัตว์ป่า

พื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น สามารถจำแนกสังคมพืชออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

ป่าดิบชื้น เป็นสังคมพืชส่วนใหญ่ของอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 325 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 75 ของพื้นที่ โดยจะอยู่ตั้งแต่บริเวณที่เป็นพื้นที่ราบหรือที่มีความสูงของพื้นที่ไม่มากนัก ตั้งแต่ 300-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นป่าที่อยู่ในบริเวณที่มีความชื้นสูง โดยมากพบตามหุบเขาและริมห้วย และอาจแบ่งเป็นสังคมย่อยได้ตามลักษณะของความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางของพื้นที่ และชนิดของพืชพรรณที่ขึ้นอยู่ได้ 2 ลักษณะ คือ **ป่าดิบชื้นในพื้นที่ต่ำ** ขึ้นอยู่ในบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบริมห้วยและหุบเขา พื้นที่อยู่สูงจากสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณไม่เกิน 300 เมตร โครงสร้างของป่ามีอยู่ 3 ระดับ ชั้นเรือนยอด เรือนยอดชั้นบนสูง 30-50 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญที่พบได้แก่ ยาง ตะเคียนทอง ไข่เขียว ตะเคียนทราย พะยอมทราย และหลุมพอ เรือนยอดไม้ชั้นสอง มีความสูงตั้งแต่ 15-30 เมตร พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ยางแสด ส้านขน เรือนยอดไม้ชั้นสามมีความสูงประมาณ 5-15 เมตร พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ชมพูป่า คอแลน ไฟกา และชก พืชพื้นล่างประกอบด้วยพืชในวงศ์จิงข่า หวาย ชนิดต่างๆ เช่น หวายกำพวน หวายแดง หวายเล็ก และ ป่าดิบชื้นเชิงเขา เป็นป่าที่เกิดอยู่ในบริเวณที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มากกว่า 300 เมตร แต่ไม่เกิน 1,000 เมตร โครงสร้างของป่ามีอยู่ 3 ระดับชั้นเรือนยอด เรือนยอดชั้นบนสูง 30-50 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญที่พบ

ได้แก่ ขางปาย ขางแดง และขางเสี้ยน เรือนยอดไม้ชั้นสองมีความสูงตั้งแต่ 15-30 เมตร พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ พญาไม้ ก่อเรียน ก่อเล็ก และสังเกียด เรือนยอดไม้ชั้นสามมีความสูงประมาณ 5-15 เมตร พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ สั้น โลก และกะเบาถึง พืชพื้นล่างประกอบด้วย พืชในวงศ์เฟิน จิงข่า หวายชนิดต่างๆ เช่น หวายปู่เจ้า หวายจีไก่อ หวายผึ้ง หวายจีเสี้ยน และหวายเส้าม้า

ป่าดิบเขา เป็นพื้นที่ป่าที่อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 1,000 เมตร ขึ้นไป ส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางและบริเวณสันเขาด้านตะวันออกของอุทยานแห่งชาติ ความสูงของพื้นที่ในระดับนี้จะขึ้นถึงยอดเขาที่มีเมฆหมอกปกคลุมอยู่เกือบตลอดปี คือ บริเวณยอดเขาหนอง มีความสูงประมาณ 1,530 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นบริเวณที่มีความชื้นสูง อุณหภูมิต่ำ สังคมไม้ที่พบมักมีลำต้นเดี่ยวและคดงอ ชั้นเรือนยอดจะเสมอเป็นระดับเดียวกัน ตามลำต้นมีมอสและเฟิร์นเกาะอยู่หนาแน่น

ป่ารุ่นหรือป่าเหล่า เป็นสังคมพืชที่เกิดจากการทดแทนสภาพธรรมชาติเดิม ภายหลังจากการถูกทำลาย ส่วนใหญ่อยู่บริเวณเขตอุทยานแห่งชาติทางด้านทิศตะวันตก พันธุ์ไม้ที่สำคัญเป็นพืชเบิกนำ จำพวก ปอหูช้าง หุ้งฟ้า หัวกา พังแหรใหญ่ ล่อ และกะลอบน เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็นเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าจำนวนมากไม่น้อย แต่เนื่องจากพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติได้ถูกทำลาย เปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และชุมชนอยู่อาศัย ทำให้สัตว์ป่าถูกล่าและแหล่งที่อยู่อาศัยถูกจำกัด สัตว์ป่าขนาดใหญ่หลายชนิดสูญพันธุ์และบางชนิดกำลังจะสูญพันธุ์ สัตว์ที่เหลืออยู่ส่วนมากจึงเป็นสัตว์ขนาดกลางจนถึงขนาดเล็กซึ่งสามารถจำแนกชนิดออกได้เป็น ดังนี้

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ชนิดพันธุ์สัตว์ที่พบประเภทนี้ได้แก่ ช้างป่า สมเสร็จ ซึ่งเป็นสัตว์ขนาดใหญ่ที่ยังหลงเหลืออยู่ สัตว์ขนาดกลางจำพวก เสือ เลียงผา หมิวาย แมวป่า ชะนี เก้ง กระจง หมูป่า และสัตว์ขนาดเล็ก เช่น กระรอก อ้นเล็ก แม่นางพวง และอีเห็นข้างลาย เป็นต้น

นก สํารวจพบประมาณ 133 ชนิด เช่น นกตะขาบทุ่ง นกกก เหยี่ยวรุ้ง นกกระปูดใหญ่ นกเงือกปากดำ นกเงือกหัวหงอก นกแซงแซวหางบ่วงเล็ก นกเขียวคราม นกตีทอง นกบั้งรอกแดง นกอีวาบตักแตน นกหัวขวานแดงลาย นกหัว และนกเขาเขียว เป็นต้น

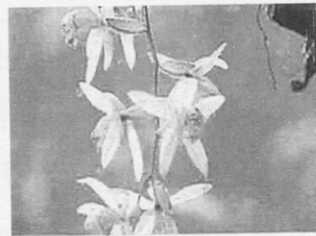
สัตว์เลื้อยคลาน ที่พบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ เต่าห้วย เต่านา เต่าหก เต่าเหลือง ตะพาบแก้มแดง ตะกวด เขี้ย กิ้งก่าบินปีกสีส้ม กิ้งก่าบินคอดำ กิ้งก่าหัวแดง จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งเหลนบ้าน จิ้งจกหางแหลม ตุ๊กแกบ้าน งูสิงหางดำ งูเขียว งูหัวจิ้งจก งูเขียวบอน และงูเหลือม เป็นต้น

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ส่วนใหญ่พบเห็นได้ง่ายในช่วงฤดูฝน ในช่วงหน้าแล้งมักหลบซ่อนหรือจำศีล ที่พบได้แก่ กบหูตด กบหนอง จงโคร่ง เขียดตะปาด เขียดจิก อึ่งกราย คางคกเล็ก และอึ่งอ่างบ้าน เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติได้ร่วมมือมีบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว จำนวน 2 หลัง และมีสถานที่กางเต็นท์ แต่ต้องเตรียมอุปกรณ์การพักแรมไปเอง

ช้างป่า

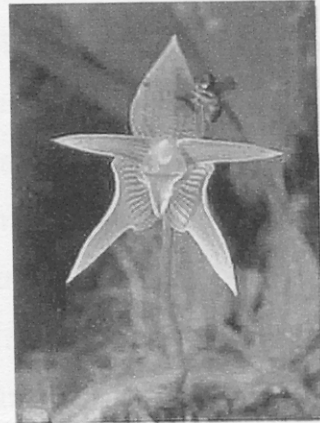
เอื้องสายเสริดสั้น

ผีเสื้อหนอนทึบสไบแดง

ป่าดิบชื้น

สิงโตอาจารย์เต็ม

2.1.2. น้ำตกเหมืองทวด

ตั้งอยู่ ตำบลเพิ่มพูนทรัพย์ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นน้ำตกที่สวยงามแห่งหนึ่งในเขตอุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น เป็นต้นกำเนิดของคลองน้ำเต่า มีน้ำตกใหญ่-น้อย รวม 7 ชั้น ในชั้นสูงสุดสูงประมาณ 20 เมตร บริเวณรอบพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ที่เขียวชอุ่มพร้อมกับมีสัตว์ป่าขนาดน้อยใหญ่นานาชนิด การเดินทางไปยังน้ำตกผ่านสวนผลไม้ และป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความน่าสนใจหลายอย่าง

ประวัติความเป็นมา

น้ำตกเหมืองทวดตั้งอยู่ในเขตบริเวณบ้านเหมืองทวดเป็นน้ำตกที่สวยงามมากอยู่ในอาณาเขตอุทยานแห่งชาติใต้ร่มเย็น

ในอดีตน้ำตกเหมืองทวดไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ส่วนใหญ่ชาวบ้านบริเวณนั้นจะเข้ามาเที่ยวเป็นประจำ จนปี 2530 มีการเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทำให้เป็นที่รู้จักไปทั่ว มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่การพัฒนา น้ำตกนั้น ได้พัฒนาเสร็จสิ้นในช่วง ปี 2535

น้ำตกเหมืองทวด มีทั้งหมด 7 ชั้น แต่ชั้นที่ได้นักท่องเที่ยวสนใจ คือชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นที่สวยงาม มีความสูงของน้ำตกประมาณ 20 เมตร ส่วนชั้นอื่น ๆ นั้น เส้นทางการเดินทางค่อนข้างอันตรายเนื่องจากทางเดินลาดชันและลื่น ง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร บริเวณรอบ ๆ น้ำตกและทางขึ้นเต็มไปด้วยพรรณไม้นานาชนิด รวมทั้งสมุนไพรมากมาย ซึ่งหากผู้ใดสนใจก็สามารถเข้าไปศึกษาได้ นอกจากนี้บริเวณน้ำตกเหมืองทวดมีศาลาทวด ตั้งอยู่ ชาวบ้านให้ความสำคัญและเคารพนับถือ โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่า สิ่งของที่อยู่ในบริเวณน้ำตกนั้น ไม่ควรนำออกมา เพราะจะทำให้มีอันเป็นไป จากเหตุการณ์ที่มีเด็กคนหนึ่งเข้าไปเที่ยวที่น้ำตก ตอนกลับได้นำก้อนหิน 1 ก้อน กลับไปด้วย ทำให้เด็กคนนั้นเกิดอาการป่วยและได้ฝันเห็นผู้ชายแก่ ๆ คนหนึ่ง ทำให้ยายของเด็กต้องนำเด็กมาขอขมาที่ศาลาทวด ซึ่งในขณะที่ทำพิธีขอขมา ท้องฟ้าที่เคยสดใส กลับมืดลงโดยฉับพลัน มีลมพัดอย่างแรง เพียงไม่นานท้องฟ้ากลับสดใสอย่างเดิม จึงทำให้ชาวบ้านบริเวณนั้นเคารพและนับถือศาลาทวดตลอดมา

การเดินทางเข้าสู่ น้ำตกเหมืองทวด มีเส้นทางจากอำเภอบ้านนาสาร 2 เส้นทาง คือ เริ่มจากอำเภอบ้านนาสารไปตามทางหลวงแผ่นดินสายนาสาร – บ้านส้อง ประมาณ 12 กิโลเมตร แล้วแยกไปตามถนนบ้านช่องช้าง – เหมืองทวด ประมาณ 8 กิโลเมตร ซึ่งเส้นทางทั้งสองลาดยางตลอดสาย

ภาพที่ 2 : น้ำตกเหมืองทวด

2.1.3. น้ำตกคาดฟ้า

ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร ซึ่งอยู่ภายในเขตอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีสภาพทางธรรมชาติที่เป็นจุดเด่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสำหรับประชาชนในท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป เป็นน้ำตกที่มีขนาดสูงและใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะเป็นน้ำตก 22 ชั้น ชั้นสูงสุดมีน้ำผาสูงชันประมาณ 80 เมตร แต่ละชั้นมีความสวยงามแตกต่างกันออกไป ในฤดูฝนน้ำตกจะมีน้ำมาก ไหลพรั่งพรูเต็มหน้าผาดูราวกับไหลลงมาจากฟากฟ้า จึงได้ชื่อว่า “น้ำตกคาดฟ้า” การเดินทางขึ้นน้ำตกคาดฟ้าค่อนข้างสะดวก แต่ถ้าในช่วงฝนตก อาจจะต้องระมัดระวังในการเดินทางเนื่องจากทางเดินยังเป็นทางดิน และเป็นธรรมชาติ

การเดินทางสู่น้ำตกคาดฟ้า ตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4009 สายอำเภอบ้านนาสาร – สุราษฎร์ธานี ห่างจากตัวเมืองประมาณ 33 กิโลเมตร จะมีทางแยกเลี้ยวเข้าถนน ร.พ.ช. เข้าสู่ น้ำตก ประมาณ 13 กิโลเมตร

ภาพที่ 3 : น้ำตกคาคพ้า

2.1.4. ถ้ำขมิ้น

ถ้ำขมิ้นจัดเป็นหนึ่งในจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจของอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ตั้งอยู่ในชุมชนคลองหา – นาเตรียะ เทศบาลเมืองนาสาร ห่างจากตัวอำเภอ 2 กิโลเมตร ชาวบ้านส่วนใหญ่เรียกว่า ถ้ำเหม็น ตามกลิ่นเหม็นของมูลค้างคาวที่อาศัยอยู่ในถ้ำนับแสนตัว

ถ้ำขมิ้นตั้งอยู่บนภูเขาหน้าแดง ซึ่งเป็นภูเขาหินปูน ถ้ำเกิดจากน้ำใต้ดินและน้ำฝน ซึ่งมีฤทธิ์เป็นกรดไหลไปตามรอยแตกของชั้นหิน น้ำละลายหินเป็นรอยแตกหรือรูโพรงกว้าง ๆ เมื่อเวลาผ่านไป รอยแตกจะกว้างขึ้นจนกลายเป็นถ้ำ

สำหรับชื่อถ้ำขมิ้นนั้นมาจากบริเวณทางขึ้นถ้ำ มีต้นขมิ้นป่าขึ้นมากมาย แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่มักเรียกว่า ถ้ำเหม็น เมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา ได้มีการเข้ามาสัมปทานจี้ค้างคาว มีการนำรถจี๊ปซึ่งถอดเป็นชิ้นส่วนเข้าไปประกอบภายในถ้ำเพื่อใช้บรรทุกจี้ค้างคาว แม้ว่าการสัมปทานจะสิ้นสุดไปแล้วแต่ยังปรากฏรอยล้อรถและอุปกรณ์ต่าง ๆ หลงเหลืออยู่ ปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายในถ้ำเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก หินงอกหินย้อยหลายแห่งถูกทำลายจากการสัมปทาน และการเข้าไปเที่ยวชมของนักท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึก

ประวัติความเป็นมา

ถ้ำขมิ้นถือเป็นถ้ำที่มีประวัติยาวนาน ตามตำนานซึ่งผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าสืบต่อกันมาได้กล่าวไว้ว่า ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีพระราชดำริให้ท่านขุนวรรณวงศ์ยามเดินทางมาบูรณะปฏิสังขรณ์พระธาตุนครศรีธรรมราช ขณะเดินทางมาถึงอำเภอบ้านนาสาร ในช่วงฤดูน้ำหลาก จึงต่อเรือมาเพื่อเข้าคลองฉวาง แต่เนื่องจากน้ำเชี่ยวมากเรือได้ชนกับคอไม้จนแตก กระแสน้ำได้พัดพา คณะของขุนวรรณวงศ์ยามาคิบริเวณถ้ำขมิ้น ท่านและบริวารได้ออกสำรวจจนพบถ้ำ และอาศัยอยู่จนสิ้นชีวิต ชาวบ้านเชื่อกันว่าภายในถ้ำมีของมีค่าชุกชอนอยู่มากมาย ผู้มีบุญเมื่อเข้าไปภายในถ้ำจะมีไก่อั้วนำทางไปค้นหาทรัพย์สมบัติ

สิ่งที่น่าสนใจภายในถ้ำ

ถ้ำขมิ้นในอดีตเมื่อ 30 ปี ก่อนได้ผ่านสัมปทานเก็บมูลค้างคาว ที่ยังพบร่องรอยและอุปกรณ์ต่าง ๆ หลงเหลืออยู่ นอกเหนือจากความสนุกสนานตื่นเต้นจากการสัมผัสถึงความมหัศจรรย์ของถ้ำแล้ว นักท่องเที่ยวยังจะได้ชมความสวยงามของหินงอกหินย้อย หรือใช้เป็นสถานที่ศึกษาการวิจัยทางด้านโบราณคดี ศาสนาสถาน ธรณีวิทยา และสัตววิทยา จุดที่น่าสนใจในเส้นทางเดินเกือบ 2 กิโลเมตร ของถ้ำขมิ้น มีดังนี้

1. ปากถ้ำ เป็นที่ตั้งของศาลเจ้าซึ่งชาวบ้านเคารพนับถือ บริเวณปากถ้ำมีอากาศเย็นสบาย จากกระแสลมที่พัดจากภายในออกสู่ปากถ้ำ
2. ห้องโถง เป็นห้องขนาดใหญ่มีรอยลอร์ดจี้จากสัมปทานขี้ค้างคาว
3. ลานอพอลโลหรือลานหมากขุม เป็นน้ำตกหินปูนขนาดใหญ่ เกิดจากสายน้ำไหลแผ่บาง ๆ และสม่ำเสมอผ่านลาดไปตามผนังถ้ำ ตามพื้น หรือตามหินงอกหินย้อย ด้านบนของน้ำตกหินปูนเป็นพื้นราบมีหลุมเล็ก ๆ มากมาย คล้ายหมากขุม
4. ห้องแจกัน เป็นห้องที่ประกอบด้วยหินงอกหินย้อยมากมาย มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ที่ได้ชื่อว่าห้องแจกัน เพราะเดิมมีลักษณะคล้ายแจกันปัจจุบันหินงอกหินย้อยและสภาพแวดล้อมได้ถูกทำลายไปมากแล้ว
5. ม่านสีชมพู เป็นส่วนหนึ่งของผนังถ้ำ สีของหินเป็นสีชมพูมีลวดลายเป็นริ้วคล้ายผ้าม่าน
6. ม่านฟ้า เป็นหินปูนซึ่งเกิดจากน้ำไหลไปบนผิวผนังถ้ำที่เอียง น้ำไหลผ่านตามแนวจะจับตัวก่อเกิดเป็นแผ่นบาง ๆ คล้ายผ้าม่านจากผนังถ้ำด้านบนลงสู่ด้านล่าง
7. ห้องหินงอกหินย้อย เป็นห้องที่หินงอกหินย้อยยังมีการเจริญเติบโตอยู่ เนื่องจากมีแนวไหลซึมของน้ำและอุณหภูมิที่เหมาะสม ภายในห้องประกอบด้วยหินงอกหินย้อยและดอกไม้หิน

8. ลานเสาเอก หลักชัย เป็นห้องขนาดใหญ่ประกอบด้วยหินงอกหินย้อย และหินลักษณะต่าง ๆ เชื่อกันว่าถ้าเข้ามาเที่ยวในช่วง 5 - 6 โมงเย็น จะได้ยินเสียงต่าง ๆ คล้ายกับการเข้าไปเที่ยวในบ้านผู้อื่น เช่น เสียงคุยกัน เสียงตำเครื่องแกง กลิ่นแกงส้ม กลิ่นอาหาร เสียงเด็ก
9. ลานท่านขุน เป็นน้ำตกหินปูนขนาดใหญ่จากผนังลงสู่พื้นถ้ำ
10. ช่องฟ้า เป็นห้องที่ค้างคาวอาศัยอยู่มากที่สุด ด้านบนของผนังถ้ำเป็นช่องทะลุออกสู่ภายนอก ค้างคาวจะบินเข้าออก โดยใช้เส้นทางนี้
11. น้ำขาม เป็นภาษาทางภาคเหนือที่เรียกน้ำที่ละลายหินปูน ซึ่งทางเคมี เรียกว่า แคลเซียมไฮดรอกไซด์ มีให้เห็นเป็นหยดน้ำตามหินงอกหินย้อยหรือเพดานถ้ำ
12. แท่งเข็ม เป็นเนินที่มีรูปร่างเหมือนแท่งแก้วที่มีความเปราะบางและแตกหักได้ง่าย เกิดตามพื้นถ้ำซึ่งในถ้ำบางแห่งจะพบแท่งชนิดนี้อยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก
13. ทำนบหินปูน พบตามบริเวณพื้นถ้ำ หรือตามแนวทางน้ำไหล โดยตะกอนหินปูนที่สะสมรวมตัวกันจะมีลักษณะเหมือนเขื่อนที่กักเก็บน้ำหรือเหมือนชั้นบันได ซึ่งจะเกิดพอกพูนใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ และภายในพื้นที่ที่หินปูนล้อมรอบอยู่จะกลายเป็นแอ่ง
14. ม่านหินปูน เกิดจากน้ำไหลหยดที่ไหลผ่านไปตามแนวเดิม นั้น จะจับตัวก่อให้เกิดแผ่นบาง ๆ คล้ายผ้าม่านและมักจะโปร่งแสง จากนั้นจะงอกยาวลงเรื่อย ๆ จนมีความยาวได้หลายเมตร
15. หินคดหินเกลียว เป็นหินปูนที่มีรูปร่างบิดเกลียวคล้ายตัวหนอนที่งอกออกมาจากผนังถ้ำพื้น หรือจากหินงอกหินย้อย ซึ่งสาเหตุการเกิดมีหลายประการด้วยกัน ได้แก่ เกิดจากน้ำที่ไหลหยดอย่างช้า ๆ ซึ่งเมื่อระเหยก็จะเกิดการผืนึกเป็นตะกอนตอนปลายในตำแหน่งต่าง ๆ กันไป
16. ฟองหิน เป็นกลุ่มหินก้อนเล็ก ๆ ที่มีผิวตะปุ่มตะป่ำ โดยมีขนาดรูปร่างแตกต่างกันไป เช่น คล้ายกะหล่ำปลี คล้ายปะการัง เป็นต้น มักเกิดบนผนังถ้ำในส่วนเคยมีน้ำท่วมถึง
17. ไข่มุกถ้ำ เป็นก้อนแร่กลมสีขาวบริสุทธิ์ หรืออาจเป็นสีอื่น เกิดจากแร่แคลไซต์ในหยดน้ำได้จับตัวกับวัตถุอื่น ๆ เช่นกรวดทราย แล้วกระแสน้ำที่กระเพื่อมอยู่ตลอดเวลาจากหยดน้ำที่หยดลงมา หรือจากน้ำไหลจะเป็นผู้ขัดเกลาเสียดสีจนมีรูปร่างกลมกลิ้ง
18. หินรูปเขี้ยว เกิดขึ้นบนพื้นบริเวณที่เคยมีน้ำท่วมถึง โดยจะก่อให้เกิดเป็นผนังรูปสามเหลี่ยม รูปปิรามิด หรือคล้ายเขี้ยวสุนัข ซึ่งอาจมีความยาวได้ ถึง 6 นิ้ว
19. แร่แคลไซต์ จะจับเกาะอยู่ตามกลุ่มหินต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งเมื่อถูกแสงสาดส่องกระทบจะเกิดเป็นประกายแวววาวดั่งกากเพชร
20. หลอดหินย้อย เกิดจากน้ำซึ่งเป็นกรดคาร์บอนิกได้ละลายหิน ซึ่งเป็นแคลไซต์ย้อยลงมาจากเพดานถ้ำเมื่อน้ำระเหยไปจะเหลือผลึกของแคลเซียมคาร์บอเนตจับตัวกันจนมีลักษณะเป็นหลอด

ให้ขนาดใหญ่ขึ้น เรียกว่า หินย้อย น้ำบางส่วนจะหยดลงสู่พื้นดิน เมื่อน้ำระเหยไปจะเหลือตะกอน หินปูนที่จับตัวกัน จนกลายเป็นแท่งขึ้นมาจากพื้นถ้ำ เรียกว่า หินงอก

21. เสาเอก

เกิดจาก - หินย้อยที่ย้อยลงมาจนถึงพื้นถ้ำ

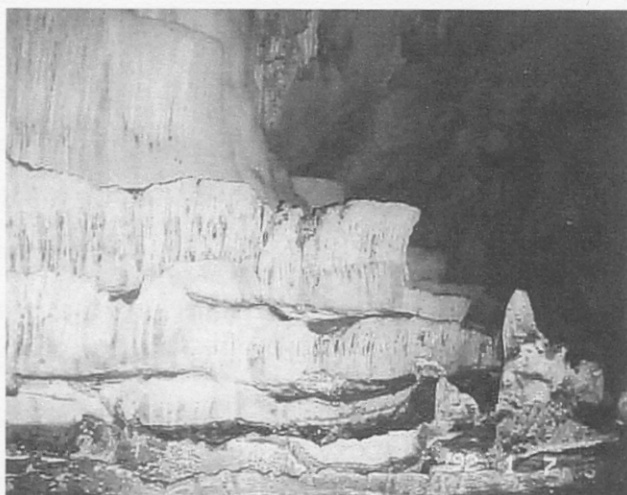
- หินงอกที่งอกจนถึงไปถึงเพดานถ้ำ

- หินงอกหินย้อยที่เจริญเติบโตมาบรรจบกัน

หินงอกหินย้อยใช้เวลาในการเจริญเติบโต 100 ปี ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร หินแคลไซต์ หินปูน หินซิลเฟต(ยิปซัม)

22. ดอกไม้หิน เป็นหินงอกที่มีลักษณะคล้ายดอกไม้ พบบนผนังถ้ำที่ค่อนข้างแห้ง

* ห้ามนักท่องเที่ยวจับหินงอกหินย้อยหรือดอกไม้หิน เพราะอุณหภูมิจากร่างกายจะทำให้หินหยุดการเจริญเติบโต

ภาพที่ 4 : ถ้ำขมิ้น

2.1.5. บ่อน้ำร้อน

อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 6 กิโลเมตร น้ำพุร้อนธรรมชาติจำนวน 2 บ่อ ซึ่งมีอุณหภูมิประมาณ 40 – 50 องศาเซลเซียส เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 เมตร มีเนื้อที่เกือบ 20 ไร่ ปัจจุบันได้ทำการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้บริเวณนั้นยังใช้เป็นที่ตั้งค่ายลูกเสือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่สนใจ

ภาพที่ 5 : บ่อน้ำร้อน

2.2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

2.2.1 อนุสรณ์สถานช่องช้าง

ตั้งอยู่ บริเวณบ้านช่องช้าง ตำบลพรุพี อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติความเป็นมา

ในอดีตเขาช่องช้างเคยเป็นฐานที่มั่นของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เพราะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ในปี พ.ศ. 2508 ทางราชการเริ่มเข้าทำการปราบปราม แต่ความยากลำบากต่อการเข้าสู่พื้นที่ทำให้กองกำลังของ พคท. เดิมโตขึ้นกว่าเดิมมาก ในปี พ.ศ. 2514-2516 ทางราชการจึงทำการปราบปรามอย่างหนักและต่อเนื่อง แต่สภาพทางธรรมชาติและสภาพพื้นที่เป็นอุปสรรคทำให้การปราบปรามไม่ได้ผลเต็มที่ ทำให้หมู่บ้านช่องช้างกลายเป็นหมู่บ้านปิดอยู่ภายใต้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในปีต่อ ๆ มามีเหตุการณ์การต่อสู้ที่สำคัญหลายครั้ง อาทิ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ถูกลอบปลงพระชนม์ขณะประทับอยู่บนเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ เหตุการณ์สังหาร นายสวัสดิ์ พันเกษม รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2520 และการปล้นสะดมรถไฟที่สถานีพรุพี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2522

ต่อมา พลเอกหาญ สินานนท์ แม่ทัพภาคที่ 4 ได้ใช้แผนปฏิบัติการณ์ “ได้ร่มเย็น” เข้าปราบปราม พคท. ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2525 ได้ใช้กำลังจากกองทัพแห่งชาติอันประกอบด้วย ข้าราชการทหาร ตำรวจ และ พลเรือน กระทำการกวาดล้างครั้งใหญ่ ในครั้งนั้นใช้เวลาเพียง 10 วัน ก็สามารถปราบปรามได้สำเร็จและใช้เวลาอีกประมาณ 3 เดือน ในการเคลียร์พื้นที่และยึดค่ายใหญ่ๆ อาทิ ค่าย นปถ.508 ค่าย 511 และค่ายบริวารต่าง ๆ จนกระทั่งในวันที่ 1 มิถุนายน 2525 ทางราชการได้ประกาศให้ประชาชนเข้าไปประกอบอาชีพในพื้นที่ที่อยู่อาศัยเดิมต่อไปได้ตามปกติ²

ภายหลังการต่อสู้ด้วยอาวุธยุติลง เพื่อนผู้ร่วมการต่อสู้ในเขตสุราษฎร์ธานีต่างกระจัดกระจายแยกย้ายไปประกอบอาชีพ เพื่อยืนอยู่ให้ได้ในสังคม แต่ภาพการต่อสู้ การเสียสละของเพื่อนร่วมอุดมการณ์ในอดีตไม่เคยจางหายไปจากจิตใจ จึงได้ร่วมกันจัดงานรำลึกวีรชนบ้านช่องซ้างเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนเมษายน 2537 และได้ถือปฏิบัติตลอดมาทุกปี และด้วยการร่วมแรงร่วมใจเสียสละเงินทองและภูมิปัญญาของเพื่อนจากเขตเมืองและมิ่งมิตรในชนบท และด้วยจุดมุ่งหมายที่ทุกคนตั้งปณิธานไว้ในการค้นหาและรวบรวมกระดูกของเพื่อน ๆ ที่ได้พลีชีพไปท่ามกลางการต่อสู้ในขบวนการประชาชน จากทุกเขตงาน คือสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา และระนอง จึงได้นำกระดูกของผู้ร่วมอุดมการณ์มากกว่า 500 คน เก็บไว้ในอนุสรณ์สถานบ้านช่องซ้าง ซึ่งอนุสรณ์สถานแห่งนี้ได้ก่อสร้างขึ้นในปี 2535 ณ บ้านช่องซ้าง อันเป็นฐานที่ตั้งใหญ่ที่สุดของเขตงานภาคใต้ตอนบนและเป็นฐานสุดท้ายที่ถูกทำลาย โดยมีสหภาพเก่าที่มีชีวิตอยู่ทั้ง 7 เขตงานของภาคใต้ตอนบนเป็นคณะทำงานรับผิดชอบสถานแห่งนี้

ลักษณะของอนุสรณ์สถานช่องซ้าง

- ส่วนบนจะเป็นรูปมือกำมัดหวาย ที่แสดงถึงความสามัคคี รวมพลังต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ลักษณะเป็น 3 ประสาน ประกอบด้วย

1. กรรมกร
2. ชาวนา
3. นักศึกษาและปัญญาชน

- ด้านยอดของอนุสรณ์ เป็นรูปปั้นของนกบินหลาคาบดาวแดง นกบินหลาเป็นนกที่ประจำภาคใต้ แสดงถึงการเสียสละอันสูงสุด และดาวแดง คือสัญลักษณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์

- ด้านข้าง 3 ด้านสลักรายชื่อวีรชนผู้พลีชีพ 500 กว่ารายชื่อลงบนแผ่นหินแกรนิต ส่วนด้านที่เหลืออยู่ ได้สลักเป็นคำกลอนสคู่ดี 1 บท

² [http:// www.thailandvisitor.com/thai/ntairomyen.html](http://www.thailandvisitor.com/thai/ntairomyen.html)

- ด้านในของอนุสรณ์สถานบรรจุกระดูกของวีรชนผู้เสียชีวิตที่ต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพมากกว่า 500 ชีวิต

- ส่วนฐานสลักรายชื่อและภาพปูนปั้นประวัติการต่อสู้ของประชาชนภาคใต้ ซึ่งแสดงถึงหน้าที่ของผู้ร่วมอุดมการณ์ที่ต้องรับผิดชอบต่อภารกิจ 3 ประการ ดังนี้

1. งานมวลชน หน้าที่ที่เหล่าสหายต้องทำความเข้าใจต่อประชาชนเพื่อหากำลังสนับสนุน
2. งานผลิต เป็นฝ่ายผลิต โดยการทำไร่ ทำนา เพื่อนำมาเลี้ยงชีพให้กับเหล่าสหายที่ทำหน้าที่อื่น
3. งานทหาร หน้าที่ที่ต้องต่อสู้กับทหารของรัฐบาลโดยตรง

ภาพที่ 6 : อนุสรณ์สถานช่องช้าง

2.2.2. กลุ่มผลิตภัณฑ์ฝึลือไบยงพารท. ควนสุวรรณ

ตั้งอยู่ ตำบลควนสุวรรณ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ที่ขึ้นชื่อของเมืองนาสาร เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควนสุวรรณ ตำบลควนสุวรรณ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผลิต “ผลิตภัณฑ์ฝึลือไบยงพารา” ภายใต้นแนวคิดที่นำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น คือ ไบยงพารา มาประดิษฐ์ฝึลือที่มีรูปแบบและสีสันเหมือนของจริงมากที่สุด และเป็นผู้นำในการผลิตในประเทศไทย จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กลุ่มมีข้อได้เปรียบเชิงแข่งขันในด้านกำลังผลิตที่เพียงพอ ในด้านคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันกลุ่มได้กำลังยื่นจดสิทธิบัตรภูมิปัญญาไทยในระดับประเทศเพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบจากชาวต่างชาติ และการขอรับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เพื่อให้ได้รับการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช)

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

อาชีพหลักของราษฎรอำเภอบ้านนาสาร คือการทำสวนผลไม้ และสวนไบยงพารา ซึ่งการผลิตไม่สามารถทำรายได้ตลอดปี ราษฎรจึงมีเวลาว่างค่อนข้างมาก

ปี 2538 กลุ่มแม่บ้านในอำเภอบ้านนาสารจึงเข้ารับการอบรมงานฝีมือในการผลิตสินค้าจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาสาร ซึ่งสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาสาร ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของไบยงพาราที่มีอยู่มากในท้องถิ่นที่จะนำมาประดิษฐ์เป็นสินค้าและสามารถจำหน่ายได้ จึงให้เจ้าหน้าที่เกษตรเกษตร คือ นางละม้าย วัฒนะโกศา สอนการประดิษฐ์ดอกไม้จากไบยงพารา และนำออกจำหน่ายตามงานเทศกาลต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปี 2539 นางละม้าย วัฒนะโกศา เห็นตัวอย่างฝึลือดูม่งที่น่าจะนำมาดัดแปลงเป็นฝึลือไบยงพาราได้ จึงดัดแปลงและสอนให้กับกลุ่มแม่บ้านกลุ่มแรก คือ กลุ่มช่องซ้าง กลุ่มคลองปราบ และกลุ่มควนสุวรรณเป็นกลุ่มสุดท้าย ได้มีการออกจำหน่าย สาธิตสินค้า และเจรจาธุรกิจจนเป็นที่รู้จักจากคนในท้องถิ่น มียอดสั่งซื้อที่สามารถขยายตลาดได้ ผู้ที่เข้ารับการอบรมในขณะนั้น คือนางสาวนิชนารถ มากบุญ เล็งเห็นว่าน่าจะมีการรวมกลุ่มกันของแม่บ้านในตำบลควนสุวรรณได้ เนื่องจากกลุ่มช่องซ้าง และกลุ่มคลองปราบจะทำในลักษณะของครอบครัว จึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นที่บ้านของตนเอง

ปี 2542 มีการจัดตั้งกลุ่มโดยมีสมาชิกจำนวน 32 คน และได้คัดเลือกประธานกลุ่ม คือ นางวัลภา บัวเจริญ ส่วนนางนิชนารถ มากบุญ ทำหน้าที่ในการเป็นหัวหน้าฝ่ายผลิต เพราะมีความชำนาญในด้านการผลิตและสามารถอบรมให้กับสมาชิกได้ (นางสาวนิชนารถ มากบุญ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานในปี 2544 ถึงปัจจุบัน) โดยใช้อาคารด้านหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสุวรรณ เป็นศูนย์กลางในการผลิตและดำเนินกิจกรรม จนถึงปัจจุบัน

ความสำเร็จจากอดีตถึงปัจจุบัน

หลังจากรัฐบาลได้กำหนดคนโยบาย หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนในการแก้ปัญหาความยากจน ตำบลควนสุบรรณได้จัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบล และเวทีประชาคมได้คัดเลือก ผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อโบายงพารา เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลควนสุบรรณ นอกจากนี้กลุ่มยังได้รับการประชาสัมพันธ์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อโบายงพาราเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัด และในปี 2546 ได้รับรางวัลสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว ทำให้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักทั้งจากคนไทยและชาวต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มีหน่วยงานราชการองค์กร และชุมชนต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนและดูงานที่กลุ่ม เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จของกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันกลุ่มได้ผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อโบายงพาราทั้งสิ้น 8 ขนาด (B1-B8) มีชนิดฝึเสื้อรวม 13 ชนิด โดยผลิตภัณฑ์ใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- เป็นเข็มกลัดติดเสื้อ
- ติดตู้เย็น (มีแถบแม่เหล็กติดไว้กับตัวฝึเสื้อ)
- เป็นของตกแต่งร่วมกับสินค้าอื่น ๆ

ลักษณะเด่นและความน่าสนใจ

- ทุกขั้นตอนการผลิตจะทำด้วยฝีมือมนุษย์ ทำให้สินค้ามีความละเอียดและประณีต
- รูปแบบผลิตภัณฑ์ฝึเสื้อมีลักษณะเป็นธรรมชาติทั้งสีและขนาดเหมือนฝึเสื้อจริง
- ใช้โบายงพาราซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติทำผลิตภัณฑ์

ตลาดที่ส่งจำหน่าย

- จำหน่าย ณ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรควนสุบรรณ อ.บ้านนาสาร
- กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ. สุราษฎร์ธานี
- การขายฝากกับ ไปรษณีย์
- กลุ่มแม่บ้านตุ๊กตาน้ำยาง อำเภอปากคอก จ.ภูเก็ต
- ร้านค้าในสวนจตุจักร
- สร้างเครือข่ายในการขายร่วมกับกลุ่มแม่บ้านท่าสะทอน

ภาพที่ 7 : กลุ่มผลิตภัณฑ์ผีเสื้อใบยางพารา

2.3. แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่

2.3.1. โครงการจุฬารักษ์พัฒนา 8

โครงการจุฬารักษ์พัฒนา 8 เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นโดยสถาบันวิจัยจุฬารักษ์ ซึ่งมีโครงการพิเศษหลายโครงการ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและการดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีปัญหาในเรื่องของศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ที่เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการด้านสาธารณสุข จึงก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บนานา จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง โครงการเร่งรัดและสร้างภูมิคุ้มกันโรคในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูพื้นเมือง ให้ได้มีโอกาสรับบริการสุขภาพและตระหนักถึงการรักษาสุขภาพในทางที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีโครงการที่ช่วยเหลือประชาชนในภาคใต้อีกหลายโครงการ อาทิ โครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุทกภัย การป้องกันและการช่วยเหลือ ในจังหวัด นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี

โครงการจุฬารักษ์พัฒนา 8 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นโครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับคามเสียหายจากอุทกภัย ปี 2531 ให้กลับมีสภาพเดิม และส่งเสริมการเพาะปลูกที่เหมาะสม มีจำนวน 3 โครงการ

โครงการที่ 1 โครงการทำสวนยางสาธิตแบบขั้นบันได และปลูกไม้ผลร่วมสวนยางพารา
ป้องกันการพังทลายของดิน

โครงการที่ 2 โครงการสร้างสวนผลไม้แบบขั้นบันได

โครงการที่ 3 โครงการวิจัยการปลูกป่า ระบบวนเกษตร พื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

ภาพที่ 8 : โครงการจุฬารักษ์พัฒนา 8

2.3.2. สถานที่พักผ่อนบริเวณวัดนาสาร

สถานที่พักผ่อนริมคลองฉวาง ตั้งอยู่บริเวณริมคลองฉวางข้างภูเขาวัดนาสาร เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อน และชมวิวทิวทัศน์เมืองนาสาร โดยบนภูเขามีการก่อสร้างศาลาประดิษฐานพระพุทธรูป และรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมให้บุคคลทั่วไปได้สักการะ เพื่อเป็นสิริมงคล

ภาพที่ 9 : สถานที่พักผ่อนริมคลองฉวาง

2.4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.4.1. สวนส้มโชกุน

เป็นสวนส้มในบริเวณบ้านเหมืองทวด ตำบลเพิ่มพูนทรัพย์ อำเภอบ้านนาสาร ซึ่งบริเวณโดยรอบพื้นที่มีทัศนียภาพสวยงาม ซึ่งเจ้าของสวนมีความต้องการและสนใจเปิดสวนส้มเพื่อการท่องเที่ยว อดีตพื้นที่ส่วนใหญ่เคยเป็นเหมืองร้าง ประกอบด้วยพื้นที่ที่อยู่ใกล้เขตคั่นกำเนิดของคลองฉวาง จึงทำให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันได้มีการพลิกฟื้นเหมืองร้างเพื่อปลูกผลไม้ และปรับเปลี่ยนเป็นสวนส้มโชกุนเป็นจำนวนมาก เป็นส้มที่มีคุณภาพดี สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรนาสารจำนวนมาก

ประวัติความเป็นมา

คุณประทีปเป็นเกษตรกรที่ปลูกเงาะกับทุเรียนเหมือนกับเกษตรกรทั่วไปในอำเภอบ้านนาสาร ซึ่งผลผลิตออกมาพร้อมกันเป็นจำนวนมากทำให้ราคาทุเรียนและเงาะตกต่ำลง ในปี 2533 คุณประทีปได้ไปชมสวนส้มโชกุนของนายคำที่จังหวัดชุมพร จึงตัดสินใจตัดต้นทุเรียนทิ้งและนำส้มโชกุนมาปลูกแทน ซึ่งพันธุ์ที่ปลูกชื่อเพชรยะลา เป็นพันธุ์เดียวกับสวนนายคำ โดยเริ่มปลูกที่ตำบลบ้านนาเดิมจำนวน 1,000 ต้น สำหรับการปลูกในช่วงแรก ๆ ต้องใช้เวลาประมาณ 6 ปี กว่าต้นส้มจะออกผล แต่เมื่อเกิดการเรียนรู้และมีความชำนาญมากขึ้น ใช้เวลาเพียงแค่ 2 ปี ต้นส้มก็เริ่มให้ผลได้ ปัจจุบันคุณประทีปมีพื้นที่สวนส้ม 3 แปลงประมาณ 700 ไร่ โดยทุกคนในครอบครัวจะช่วยกันดูแลสวน

การจำหน่ายส้มโชกุน ราคาขึ้นอยู่กับขนาดของส้ม ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณกิโลกรัมละ 25 - 30 บาท ที่ผลส้มจะติดสตักเกอร์ ล้อมประทีป โดยพ่อค้าหรือแม่ค้าจะมารับซื้อถึงสวน ส้มโชกุนโดยปกติให้ผลเมื่ออายุประมาณ 3 ปี โดยตลอดเวลา 3 ปี จะต้องให้น้ำและปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ โดยในช่วง 2 - 3 ปีแรก ไม่จำเป็นต้องให้น้ำมาก ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง

ระยะการปลูกส้มพื้นที่ 1 ไร่ ควรปลูกส้มประมาณ 80 - 100 ต้น ระยะห่าง 6 x 4 เมตร ต่อ 1 ต้น

การปลูกจำนวน 100 - 120 ต้นต่อไร่ เป็นระยะที่ค่อนข้างถี่ เมื่อต้นส้มโตขึ้น เกิดการเบียดเสียดของกิ่งก้านส้มมากขึ้น และต้องตัดออกทิ้งแถวทำให้เกษตรกรเกิดความเสียหายมาก

ปัญหาเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกส้มส่วนใหญ่เชื่อว่าถ้าให้น้ำปุ๋ยมากต้นส้มจะโตเร็ว ให้ผลเร็ว ซึ่งเป็นความคิดที่ผิด การให้น้ำและปุ๋ยในปริมาณมากเกินไป จะเป็นการบำรุงลำต้นให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่จะไม่ออกผล เพราะเมื่อถึงระยะที่ต้นส้มสามารถออกดอกได้ ดอกก็จะกลายเป็นใบแทน

ตลาดจำหน่าย

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดนครศรีธรรมราช

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

จังหวัดภูเก็ต

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 10 : สวนส้มโชกุน

2.4.2. สวนสละ

ตั้งอยู่ ถนนสายนาสาร - บ้านส้อง ตำบลคลองปราบ อำเภอบ้านนาสาร

ประวัติความเป็นมา

คุณอาทิตย์ มติธรรม ไปดูตลาดเงาะที่จังหวัดจันทบุรี และได้มีโอกาสเข้าไปชมสวนสละของคุณจรรยา พงษ์ชีพ (ดำ) ครั้งแรกทีเห็นสละ คิดว่าเป็นระกำ มีลูกดกมาก พอได้ชิมรสชาติของสละไม่เหมือนกับระกำทางใต้ จึงซื้อสละพันธุ์เนินวงศ์และพันธุ์หมัด มา 30 ต้น จากสวนสุพัสชา ราคาต้นละ 500 บาท มีขนาดประมาณ 1 - 2 นิ้ว ซึ่งในขณะนั้นสละมีราคา กิโลกรัมละ 280 - 300 บาท

จากนั้นทดลองปลูกเมื่อปี 2538 จำนวน 20 ไร่ ที่อำเภอบ้านนาสาร ปรากฏว่ารสชาติดีกว่าที่จันทบุรี การเจริญเติบโตดีกว่า โดยที่จันทบุรีใช้เวลาประมาณ 22 เดือน จึงออกดอก ส่วนอำเภอบ้านนาสารใช้เวลาเพียงแค่ 16 เดือนเท่านั้น และใช้ระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี สามารถเก็บผลได้ ปัจจุบันนี้สวนสละอาทิตย์ขยาย 200 กว่าไร่ นอกจากนี้ยังมีสวนอื่น ๆ ที่เป็นเครือญาติของคุณอาทิตย์ในอำเภอบ้านนาสารได้ปลูกสละพันธุ์นี้ขึ้นอีกหลายราย

สละพันธุ์เนินวงศ์ของสวนอาทิตย์จะได้รับความนิยมมากกว่าและมีราคาดีกว่าที่จันทบุรี ส่วนพันธุ์หมัดไม่ได้รับความนิยมจากตลาด

จุดเด่นและความน่าสนใจ

สละมีรสชาติหวาน เนื้อละเอียด ไม่ขุบ ส่วนผลป้อมและโตกว่า มีน้ำหนักต่อกอ มากกว่าที่จันทบุรี

ผลตอบแทน

ผลตอบแทนดีกว่าทุเรียน ประมาณ 6 เท่า ถึงแม้ว่าสละสวนอาทิตย์จะมีราคาสูงกว่าที่อื่นแต่มีการรับรองคุณภาพ

การจำหน่ายสละของสวนอาทิตย์จะนำมาแพ็คใส่ถุงมีสละกติดเรียบร้อย ราคาถุงละ 100 บาท น้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม หรือ 1 กระปุก (ชื่อที่เรียกเป็นช่อของสละ) ถ้าในช่วงฤดูที่สละจันทบุรีให้ผลผลิตมาก ๆ จะใส่ถุงประมาณ 1.2 กิโลกรัม ขายส่งราคาถุงละ 80 บาท และจะส่งให้ตัวแทนพื้นที่เขตละ 1 ร้านเท่านั้น

ตลาดที่จำหน่าย

1. ร้านหน้าบ้านคุณอาทิตย์
2. ร้านป่าเอิบ อำเภอบ้านส้อง
3. สนามบินสุราษฎร์ธานี
4. ร้านค้าถนนสายเอเชีย
5. ท่าเรือเกาะสมุย
6. งานเกษตรของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้

ภาพที่ 11 : สวนสละอาทิตย์